Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

1. marts 2012*

»Direktiv 96/9/EF — retlig beskyttelse af databaser — ophavsrettigheder — kampprogrammer for fodboldmesterskaber«

I sag C-604/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 10. december 2010, indgået til Domstolen den 21. december 2010, i sagen:

Football Dataco Ltd

Football Association Premier League Ltd

Football League Ltd

Scottish Premier League Ltd

Scottish Football League

PA Sport UK Ltd

mod

Yahoo! UK Ltd

Stan James (Abingdon) Ltd

Stan James plc

Enetpulse ApS,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts (refererende dommer), og dommerne J. Malenovský, E. Juhász, G. Arestis og D. Šváby,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

* Processprog: engelsk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. oktober 2011,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League og PA Sport UK Ltd ved J. Mellor, QC, og barristers S. Levine, L. Lane og R. Hoy

— Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc og Enetpulse ApS ved D. Alexander og R. Meade, QC, og barristers P. Roberts og P. Nagpal

— Det Forenede Kongeriges regering ved L. Seeboruth, som befuldmægtiget, bistået af barrister S. Malynicz

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Fiorentino

— den maltesiske regering ved A. Buhagiar og G. Kimberley, som befuldmægtigede

— den portugisiske regering ved A.P. Barros, L. Inez Fernandes og P. Mateus Calado, som befuldmægtigede

— den finske regering ved J. Heliskoski, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved J. Samnadda og T. van Rijn, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. december 2011,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (EFT L 77, s. 20).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League og PA Sport UK Ltd (herefter samlet »Football Dataco m.fl.«) og på den anden side Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc og Enetpulse ApS (herefter samlet »Yahoo m.fl.«) vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder påberåbt af førstnævnte med hensyn til kampprogrammer for de engelske og skotske fodboldmesterskaber.

Retsforskrifter

International ret

3 Artikel 10, stk. 2, i et afsnit vedrørende ophavsret og dermed beslægtede rettigheder i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder, der er indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen, undertegnet i Marrakech den 15. april 1994 og godkendt ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske

Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguayrundens regi (1986-1994), for så vidt angår de områder, der hører under Fællesskabets kompetence (EFT L 336, s. 1), bestemmer:

»Sammenstillinger af data eller andet materiel, der som følge af valget eller ordningen af deres indhold udgør intellektuelle nyskabelser, skal, uanset om de foreligger i maskinlæsbar form eller på anden måde, beskyttes som sådanne. En sådan beskyttelse, der ikke omfatter selve dataene eller materiellet, berører ikke en bestående ophavsret i forbindelse med selve dataene eller materiellet.«

4 Artikel 5 i traktaten om ophavsret inden for Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO), vedtaget den 20. december 1996 i Genève, der vedrører »[s]amlinger af data (databaser)«, bestemmer:

»Samlinger af data eller andet materiale i enhver form, som på grund af udvalget eller arrangementet af deres indhold udgør intellektuelle frembringelser, beskyttes som sådanne. Beskyttelsen omfatter ikke selve dataene eller selve materialet og indskrænker ikke en eventuel bestående ophavsret til de data eller det materiale, der indgår i samlingen.«

EU-retten

5 1.-4., 9., 10., 12., 15., 16., 18., 26., 27., 39. og 60. betragtning til direktiv 96/9 fastsætter:

»(1) Databaser er for øjeblikket ikke tilstrækkelig beskyttet i samtlige medlemsstater efter den eksisterende lovgivning; findes en sådan beskyttelse, er den af forskellig beskaffenhed;

(2) sådanne forskelle i den retlige beskyttelse, der gælder i henhold til medlemsstaternes love, har direkte negative indvirkninger på funktionen af det indre marked for databaser og navnlig på fysiske og juridiske personers adgang til at stille online databaseprodukter og -tjenester til rådighed på ensartede vilkår i hele Fællesskabet; disse forskelle kan blive endnu mere udtalte, efterhånden som medlemsstaterne vedtager nye love på dette område, som i stadig højere grad bliver internationalt;

(3) bestående forskelle, der har en fordrejende virkning på det indre markeds funktion, skal fjernes, og nye forhindres i at opstå, medens dette ikke er nødvendigt for så vidt angår forskelle, der ikke indvirker negativt på det indre markeds funktion eller på udviklingen af et informationsmarked i Fællesskabet;

(4) ophavsretlig beskyttelse af databaser findes i forskellig form i medlemsstaterne i henhold til enten deres lovgivning eller deres retspraksis, og så længe forskelle med hensyn til rækkevidden og vilkårene for beskyttelsen vedbliver med at bestå mellem medlemsstaternes lovgivninger, kan sådanne ikke-harmoniserede intellektuelle ejendomsrettigheder virke som en hindring for den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser inden for Fællesskabet;

[…]

(9) databaser er et vigtigt redskab med henblik på udvikling af et informationsmarked i Fællesskabet; dette redskab kan også være nyttigt på mange andre områder;

(10) den eksponentielle vækst i Fællesskabet og på verdensplan i den informationsmængde, der produceres og behandles årligt inden for alle sektorer af handel og industri, kræver, at der foretages investeringer i avancerede informationsbehandlingssystemer i samtlige medlemsstater;

[…]

(12) investeringer i moderne informationslagrings- og informationssøgningssystemer vil ikke finde sted i Fællesskabet, medmindre der indføres en sikker og ensartet retlig ordning til beskyttelse af databasefremstillernes rettigheder;

[…]

(15) kriterierne for, om en database kan beskyttes ophavsretligt, bør være, at udvælgelsen eller strukturering af databasens indhold udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse; beskyttelsen tager sigte på databasens struktur;

(16) kun det krav om originalitet, der gælder for ophavsmandens intellektuelle frembringelse, må anvendes for at afgøre, om en database kan beskyttes ophavsretligt, og navnlig må der ikke foretages en vurdering af databasens kvalitet eller dens æstetiske værdi;

[…]

(18) dette direktiv berører ikke ophavsmændenes frihed til at bestemme, om og hvorledes det er tilladt at medtage deres værker i en database, herunder navnlig om tilladelsen er eksklusiv eller ikke; […]

[…]

(26) værker beskyttet ved ophavsret og præstationer beskyttet ved beslægtede rettigheder, som indlægges i en database, forbliver imidlertid omfattet af den respektive eneret og kan ikke indlægges i eller udtrækkes af databasen uden tilladelse fra rettighedshaveren eller den, til hvem hans rettigheder er overgået;

(27) ophavsret til værker og beslægtede rettigheder til præstationer, der således er indlagt i en database, berøres på ingen måde af en selvstændig ret til den originale udvælgelse eller strukturering af disse værker og præstationer i databasen;

[…]

(39) ud over den ophavsretlige beskyttelse af den originale udvælgelse eller strukturering af en databases indhold er formålet med dette direktiv at beskytte databasefremstillerne mod uretmæssig tilegnelse af resultaterne af den økonomiske og faglige investering, der er medgået til fremskaffelse og indsamling af indholdet, idet hele databasen eller væsentlige dele af den beskyttes mod visse handlinger, der begås af brugeren eller af en konkurrent;

[…]

(60) visse medlemsstater lader for øjeblikket databaser, der ikke opfylder dette direktivs kriterier for ophavsretlig beskyttelse, være omfattet af en ophavsretsordning; selv hvis de pågældende databaser er berettiget til beskyttelse i henhold til den i dette direktiv fastsatte ret til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af deres indhold, er beskyttelsestiden betydelig kortere end den, de har i henhold til de for tiden gældende nationale ordninger; en harmonisering af de kriterier, der anvendes for at fastslå, om en database skal være ophavsretligt beskyttet, må ikke medføre en afkortning af den beskyttelsestid, indehaverne af de pågældende rettigheder for øjeblikket har; der bør fastsættes en undtagelse i den henseende; virkningerne af denne undtagelse skal være begrænset til de pågældende medlemsstaters område.«

6 Artikel 1, stk. 2, i direktiv 96/9 bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved »database« en samling af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk og kan konsulteres individuelt ved brug af elektronisk udstyr eller på anden måde.«

7 Artikel 3, der definerer »Beskyttelsens genstand«, i kapitel II med overskriften »Ophavsret« i direktiv 96/9, bestemmer:

»1. I henhold til dette direktiv skal databaser, som på grund af udvælgelsen eller strukturering af indholdet udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse, have ophavsretlig beskyttelse som sådan. Der gælder ikke andre kriterier for, om de er berettiget til denne beskyttelse.

2. Den ophavsretlige beskyttelse af databaser i henhold til dette direktiv omfatter ikke databasens indhold, og den berører ikke eventuelle rettigheder til dette indhold.«

8 Artikel 7 vedrørende »Beskyttelsens genstand« i kapitel III med overskriften »Sui generis-ret« i direktiv 96/9 bestemmer i stk. 1 og 4:

»1. Når indsamling, kontrol eller præsentation af en databases indhold ud fra et kvalitativt eller kvantitativt synspunkt er udtryk for en væsentlig investering, sikrer medlemsstaterne databasens fremstiller en ret til at forbyde udtræk og/eller genanvendelse af hele basens indhold eller en væsentlig del deraf, vurderet kvalitativt eller kvantitativt.

[…]

4. Den i stk. 1 omhandlede ret gælder, uanset om databasen er genstand for ophavsret eller anden beskyttelse. […]«

9 Artikel 14 i kapitel IV med overskriften »Fælles bestemmelser« i direktiv 96/9 bestemmer:

»1. Beskyttelsen i henhold til dette direktiv vedrørende ophavsret gælder også for databaser, der er frembragt før den i artikel 16, stk. 1, omhandlede dato, og som på denne dato opfylder de krav, der er fastsat i dette direktiv med hensyn til ophavsretlig beskyttelse af databaser.

2. Når en database, som på datoen for dette direktivs offentliggørelse er beskyttet af en ophavsretsordning i en medlemsstat, ikke opfylder kriterierne for ophavsretlig beskyttelse i artikel 3, stk. 1, kan dette direktiv, uanset stk. 1 i nærværende artikel, ikke medføre, at den resterende beskyttelsestid i den pågældende medlemsstat i henhold til nævnte ordning afkortes.

[…]«

10 Direktiv 96/9 blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 27. marts 1996.

11 Nævnte direktiv blev gennemført i Det Forenede Kongerige ved vedtagelsen af bekendtgørelse af 1997 om ophavsret og beslægtede rettigheder i databaser (Copyright and Rights in Databases Regulations 1997, SI 1997, nr. 3032), der trådte i kraft den 1. januar 1998. Ordlyden af de for nærværende sag relevante bestemmelser i denne bekendtgørelse er identisk med de relevante bestemmelser i direktivet.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

Udarbejdelsen af kampprogrammer for de engelske og skotske fodboldmesterskaber

12 Ifølge forelæggelsesafgørelsen er reglerne og proceduren for udarbejdelsen af de årlige kampprogrammer for de engelske og skotske fodboldmesterskaber overordnet set ens.

13 Udarbejdelsen kræver, at der tages hensyn til en række regler, de såkaldte »gyldne regler«, hvoraf de vigtigste er følgende:

— Ingen klub må spille tre på hinanden følgende hjemme- eller udekampe.

— I fem på hinanden følgende kampe må ingen klub spille fire hjemmekampe eller fire udekampe.

— Hver klub skal så vidt muligt have spillet lige mange hjemme- og udekampe i løbet af sæsonen.

— Alle klubber skal så vidt muligt have et lige antal hjemme- og udekampe i hverdagskampene.

14 Proceduren for udarbejdelse af programmer som de i hovedsagen omhandlede består af flere etaper. Den første etape, der begynder i den foregående sæson, er forberedelsen, der varetages af de ansatte i de berørte ligaer, af turneringsplanen for Premier League og et tilsvarende udkast til kampprogrammet for de øvrige ligaer. Der udarbejdes på baggrund af en række grundlæggende parametre (datoerne for start og slutning på sæsonen, antallet af de liga-kampe, der skal spilles, datoerne for andre mesterskaber, nationale, europæiske eller internationale) en liste over mulige datoer for kampene.

15 Den anden etape består i at udsende spørgeskemaer til de berørte klubber forud for fastsættelsen af programmet og at analysere besvarelserne af spørgeskemaerne, herunder især anmodningerne om »en bestemt dato« (en klubs anmodning om at spille mod en anden klub på en bestemt dato, enten som hjemmekamp eller modsat som udekamp), »ikke dato-specifikke« anmodninger (en klubs anmodning om at spille en bestemt kamp en bestemt dag efter et nærmere bestemt tidspunkt (f.eks. lørdag efter kl. 13.30)), og anmodninger vedrørende »sammensætningen« (anmodning fra to eller flere klubber om ikke at spille hjemmekamp samme dag). Der indgives ca. 200 anmodninger hver sæson.

16 Den tredje etape, der i forbindelse med de engelske fodboldmesterskaber varetages af Glenn Thomson fra selskabet Atos Origin IT Services UK Ltd, består i to opgaver, nemlig »rækkefølgen« og »sammensætningen«.

17 Opgaven vedrørende rækkefølgen tilsigter at opnå den perfekte rækkefølge i henholdsvis hjemme- og udekampene for hver klub under hensyntagen til de gyldne regler, en række organisatoriske bånd og i videst muligt omfang klubbernes anmodninger. Derefter udarbejder Glenn Thomson en sammensætningsstruktur på grundlag af klubbernes udtrykte ønsker. Han indsætter gradvist klubbernes navne i denne struktur og forsøger at løse flest mulige problemstillinger, indtil han når frem til et tilfredsstillende kampprogram. Med henblik herpå anvender han et it-program, hvori han indfører oplysningerne fra arket om rækkefølge og fra sammensætningsstrukturen for derved at frembringe en læsbar udgave af kampprogrammet.

18 Den sidste etape, der indebærer et samarbejde mellem Glenn Thomson og de ansatte ved de berørte ligaer, består i at kontrollere kampprogrammets indhold. Denne kontrol foretages manuelt med hjælp fra et it-program til at løse de resterende problemer. To møder, herunder et møde afholdt af turneringsarbejdsgruppen og et møde med repræsentanter fra politiet, skal derefter afslutte udarbejdelsen af programmet. I sæsonen 2008/2009 blev der under denne sidste etape indført 56 ændringer.

19 Ifølge førsteinstansdomstolens faktiske konstateringer, der er gengivet i forelæggelsesafgørelsen, er proceduren for udarbejdelse af de i hovedsagen omhandlede fodboldprogrammer ikke ren mekanisk eller deterministisk, men indebærer derimod betydeligt arbejde og kunnen for at opfylde de mange ønsker under bedst mulig overholdelse af de gældende regler. Det nødvendige arbejde med henblik herpå består ikke blot i anvendelsen af faste kriterier og adskiller sig f.eks. fra udarbejdelsen af en telefonbog, idet det for hver etape kræver sondring og kunnen, især når it-programmet ikke kan finde løsninger på de foreliggende problemer. Hvad angår den delvise brug af computer fjerner denne ifølge Glenn Thompson ikke på nogen måde behovet for sondring og en vis mængde skøn.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

20 Football Dataco m.fl. har anført, at de har en »sui generis«-ret i henhold til artikel 7 i direktiv 96/9, en ophavsret i henhold til dette direktivs artikel 3 og en ophavsret i henhold til den britiske lovgivning om intellektuel ejendomsret til kampprogrammerne for de engelske og skotske fodboldmesterskaber.

21 Yahoo m.fl., der bestrider den retlige eksistens af disse rettigheder, har gjort gældende, at de har ret til at anvende disse programmer i forbindelse med deres aktiviteter uden at skulle betale et finansielt vederlag herfor.

22 Førsteinstansdomstolen fandt, at de nævnte programmer kan beskyttes af ophavsretten i henhold til artikel 3 i direktiv 96/9, henset til, at deres udarbejdelse kræver en væsentlig grad af kreativt arbejde. Derimod forkastede domstolen de to andre påberåbte rettigheder.

23 Den forelæggende ret stadfæstede førsteinstansdomstolens dom for så vidt angår spørgsmålet om, at de i hovedsagen omhandlede kampprogrammer ikke kan beskyttes af »sui generis«-retten i henhold til artikel 7 i direktiv 96/9. Derimod ønsker den oplyst, om programmerne kan beskyttes af ophavsretten i henhold til direktivets artikel 3. Den forelæggende ret ønsker endvidere oplyst, om kampprogrammerne kan beskyttes af ophavsretten i henhold til den britiske lovgivning, der var gældende allerede inden direktivet, på grundlag af andre kriterier end dem, der er fastsat i nævnte artikel 3.

24 Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Hvordan skal begrebet »databaser, som på grund af udvælgelsen eller struktureringen af indholdet udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse« i artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9[…] om retlig beskyttelse af databaser forstås, og navnlig:

a) [S]kal den intellektuelle bestræbelse og kunnen med hensyn til at skabe data udelukkes?

b) [S]kal »udvælgelse eller strukturering« af en allerede eksisterende oplysning tillægges væsentlig betydning (som ved fastsættelse af datoen for en fodboldkamp) […]?

c) [K]ræver begrebet »ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse« mere end betydeligt arbejde og kunnen fra ophavsmandens side, og i givet fald hvad?

2) Udelukker direktivet andre nationale rettigheder i form af ophavsretlig beskyttelse af databaser end dem, der er fastsat i direktiv [96/9]?«

Om det første præjudicielle spørgsmål

25 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt en fortolkning af artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9. Den ønsker navnlig oplyst:

— for det første, om den intellektuelle bestræbelse og kunnen med hensyn til at skabe data skal udelukkes ved anvendelsen af denne bestemmelse

— for det andet, om »udvælgelse eller strukturering« af indholdet som omhandlet i nævnte bestemmelse skal tillægges væsentlig betydning for en allerede eksisterende oplysning, og

— for det tredje, om begrebet »ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse« som omhandlet i samme bestemmelse kræver mere end betydeligt arbejde og kunnen fra ophavsmandens side, og i givet fald hvilket yderligere krav, der er tale om.

26 Det bemærkes, dels at Domstolen allerede har fastslået, at et kampprogram for et fodboldmesterskab udgør en »database« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 96/9. Domstolen fastslog i det væsentlige, at sammensætningen af datoen, klokkeslættet og navnene på de to hold, værtsholdet og gæsteholdet, med hensyn til en fodboldkamp har en selvstændig informationsværdi, der udgør »selvstændigt materiale« i direktivets artikel 1, stk. 2's forstand, og at struktureringen som et program af datoer, klokkeslæt og holdnavne for de forskellige spilledage i et fodboldmesterskab opfylder betingelserne som fastsat i artikel 1, stk. 2, om, at oplysningerne i databasen skal være struktureret systematisk eller metodisk og skal kunne konsulteres individuelt (jf. dom af 9.11.2004, sag C-444/02, Fixtures Marketing, Sml. I, s. 10549, præmis 33-36).

27 Dels fremgår det både af en sammenligning af begreberne henholdsvis i artikel 3, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 96/9 og af andre bestemmelser i eller betragtninger til dette direktiv, herunder dettes artikel 7, stk. 4, og 39. betragtning, at ophavsretten og »sui generis«-retten udgør to selvstændige rettigheder, hvis formål og kriterier for anvendelse er forskellige.

28 Følgelig medfører den omstændighed, at en »database« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 96/9 ikke opfylder betingelserne for at være beskyttet af »sui generis«-retten i henhold til direktivets artikel 7, således som Domstolen fastslog det med hensyn til fodboldkampprogrammer (dom af 9.11.2004, sag C-46/02, Fixtures Marketing, Sml. I, s. 10365, præmis 43-47, sag C-338/02, Fixtures Marketing, Sml. I, s. 10497, præmis 32-36, og sag C-444/02, Fixtures Marketing, præmis 48-52), ikke automatisk, at denne database heller ikke kan beskyttes af ophavsretten i henhold til direktivets artikel 3.

29 I overensstemmelse med nævnte artikel 3, stk. 1, er en »database« som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 96/9 beskyttet af ophavsretten, hvis den gennem udvælgelsen eller struktureringen af indholdet udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse.

30 For det første fremgår det af artikel 3, stk. 2, sammenholdt med 15. betragtning til direktiv 96/9, at beskyttelsen af ophavsretten i dette direktiv har databasens »struktur« som genstand og ikke dennes »indhold« og følgelig heller ikke dennes grundlæggende materiale.

31 Således som det følger af artikel 10, stk. 2, i aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder og artikel 5 i WIPO-traktaten om ophavsret, er en samling af data, der på grund af udvælgelsen eller struktureringen af indholdet udgør en intellektuel frembringelse, som sådan beskyttet af ophavsretten. Derimod omfatter denne beskyttelse ikke selve dataene, og den indskrænker ikke en eventuel bestående ophavsret til dataene.

32 I denne sammenhæng vedrører begreberne »udvælgelse« og »strukturering« i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9 henholdsvis valget og opbygningen af oplysningerne, hvorved databasens ophavsmand udformer dens struktur. Derimod omfatter disse begreber ikke frembringelsen af de oplysninger, der indgår i databasen.

33 Følgelig kan der ikke, således som Yahoo m.fl., den italienske, den portugisiske og den finske regering samt Europa-Kommissionen har gjort gældende, tages hensyn til de forhold, der er nævnt i den forelæggende rets første spørgsmål, litra a), vedrørende den intellektuelle bestræbelse og kunnen med hensyn til at skabe data, ved vurderingen af, om databasen, der indeholder disse data, kan omfattes af beskyttelsen af ophavsretten som fastsat i direktiv 96/9.

34 Denne analyse bekræftes af formålet med direktivet. I henhold til 9., 10. og 12. betragtning til direktivet er dette formål at fremme gennemførelsen af datainformationslagrings- og datainformationssøgningssystemer med henblik på at bidrage til udviklingen af informationsmarkedet i en sammenhæng, der er præget af en eksponentiel vækst i den informationsmængde, der produceres og behandles årligt inden for alle aktivitetssektorer (jf. domme af 9.11.2004, sag C-46/02, Fixtures Marketing, præmis 33, sag C-203/02, The British Horseracing Board m.fl., Sml. I, s. 10415, præmis 30, sag C-338/02, Fixtures Marketing, præmis 23, og sag C-444/02, Fixtures Marketing, præmis 39), og ikke at beskytte frembringelsen af materiale, der skal samles i en database.

35 For så vidt angår tvisten i hovedsagen bemærkes, at den menneskelige indsats, herunder den intellektuelle, der er beskrevet af den forelæggende ret, og som er gengivet i denne doms præmis 14-18, i forbindelse med organiseringen af de omhandlede mesterskaber vedrører fastsættelse af datoer, klokkeslæt og hold vedrørende de forskellige kampe under fodboldmesterskaberne under hensyntagen til en række regler, parametre og organisatoriske begrænsninger såvel som de berørte klubbers særlige anmodninger (jf. ovennævnte domme af 9.11.2004, sag C-46/02, Fixtures Marketing, præmis 41, sag C-338/02, Fixtures Marketing, præmis 31, og sag C-444/02, Fixtures Marketing, præmis 47).

36 Som Yahoo m.fl. og den portugisiske regering har understreget, vedrører denne indsats frembringelsen af selve de data, der er indeholdt i den omhandlede database, således som anført i denne doms præmis 26 (jf. ovennævnte domme af 9.11.2004, sag C-46/02, Fixtures Marketing, præmis 42, sag C-338/02, Fixtures Marketing, præmis 31, sag C-444/02, Fixtures Marketing, præmis 47). Følgelig har denne indsats under hensyntagen til det i denne doms præmis 32 anførte under alle omstændigheder ingen relevans for vurderingen af, om de i hovedsagen omhandlede fodboldkampprogrammer er omfattet af beskyttelsen af ophavsretten som fastsat ved direktiv 96/9.

37 For det andet, således som det fremgår af 16. betragtning til direktiv 96/9, henviser begrebet ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse til kriteriet om originalitet (jf. i denne retning dom af 16.7.2009, sag C-5/08, Infopaq International, Sml. I, s. 6569, præmis 35, 37 og 38, af 22.12.2010, sag C-393/09, Bezpečnostní softwarová asociace, Sml. I, s. 13971, præmis 45, af 4.10.2011, forenede sager C-403/08 og C-429/08, Football Association Premier League m.fl., Sml. I, s. 9083, præmis 97, og af 1.12.2011, sag C-145/10, Painer, Sml. I, s. 12533, præmis 87).

38 Hvad angår oprettelsen af en database er kriteriet om originalitet opfyldt, når ophavsmanden gennem udvælgelsen eller strukturering af de data, som databasen indeholder, på original vis udtrykker sine kreative evner ved at foretage frie og kreative valg (jf. analogt ovennævnte dom i sagen Infopaq International, præmis 45, dommen i sagen Bezpečnostní softwarová asociace, præmis 50, og Painer-dommen, præmis 89) og dermed sætter sit »personlige præg« (Painer-dommen, præmis 92).

39 Derimod er det nævnte kriterium ikke opfyldt, når oprettelsen af databasen er dikteret af tekniske hensyn, regler eller begrænsninger, der ikke giver plads til kreativ frihed (jf. analogt ovennævnte dom i sagen Bezpečnostní softwarová asociace, præmis 48 og 49, og dommen i sagen Football Association Premier League m.fl., præmis 98).

40 Således som det fremgår af såvel artikel 3, stk. 1, som 16. betragtning til direktiv 96/9, er der intet andet kriterium end kriteriet om originalitet, der finder anvendelse med henblik på at vurdere, om en database er omfattet af beskyttelsen af ophavsretten som fastsat i dette direktiv.

41 Det følger heraf dels, forudsat at udvælgelsen og strukturering af dataene – dvs. de data, der i en sag som den i hovedsagen udgør datoer, klokkeslæt og holdnavne for de forskellige spilledage i det pågældende fodboldmesterskab (jf. denne doms præmis 26) – er et originalt udtryk for databasens ophavsmands kreative frihed, at det ved vurderingen af, om databasen er omfattet af beskyttelsen af ophavsretten i henhold til direktiv 96/9 er uden betydning, hvorvidt denne udvælgelse eller strukturering er af »væsentlig betydning« eller ej for disse data, således som omhandlet i det første spørgsmål, litra b), der er stillet af den forelæggende ret.

42 Dels kan den omstændighed, at oprettelsen af databasen – uafhængigt af frembringelsen af de data, den indeholder – har nødvendiggjort et betydeligt arbejde og kunnen fra ophavsmandens side, således som nævnt i samme spørgsmål, litra c), ikke som sådan begrunde, at den er beskyttet af ophavsretten som fastsat i direktiv 96/9, såfremt dette arbejde og denne kunnen ikke udtrykker nogen form for originalitet i udvælgelsen eller strukturering af dataene.

43 I nærværende sag tilkommer det den forelæggende ret at vurdere i lyset af foranstående analyse, om de i hovedsagen omhandlede fodboldkampprogrammer er databaser, der opfylder betingelserne for at være omfattet af beskyttelsen af ophavsretten som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9.

44 I denne henseende er metoden for fastlæggelse af programmerne, hvis den, således som den er beskrevet af den forelæggende ret, ikke fuldføres ved hjælp af elementer af originalitet i udvælgelsen eller strukturering af de data, der indgår i programmerne, ikke tilstrækkelig til, at den pågældende database kan beskyttes af ophavsretten som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9.

45 Under hensyntagen til ovenstående betragtninger skal det første forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/9 skal fortolkes således, at en »database« i henhold til dette direktivs artikel 1, stk. 2, er beskyttet af en ophavsret som fastsat i dette direktiv på betingelse af, at udvælgelsen eller strukturering af de data, den indeholder, udgør et originalt udtryk for ophavsmandens kreative frihed, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.

46 Følgelig:

— er den intellektuelle bestræbelse og kunnen, der benyttes til at skabe de nævnte data, ikke relevant for afgørelsen af, om databasen er omfattet af den ophavsretlige beskyttelse

— er det med hensyn hertil uden betydning, om denne udvælgelse eller strukturering af dataene er af væsentlig betydning eller ej for disse, og

— følgelig kan betydeligt arbejde og kunnen, der er nødvendigt for oprettelsen af databasen, ikke som sådan begrunde en sådan beskyttelse, såfremt dette arbejde og denne kunnen ikke udtrykker nogen form for originalitet i udvælgelsen eller strukturering af de data, som den indeholder.

Om det andet præjudicielle spørgsmål

47 Den forelæggende ret ønsker med det andet spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om direktiv 96/9 skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, der giver databaser, der er omfattet af definitionen i dets artikel 1, stk. 2, en ophavsretlig beskyttelse på grundlag af andre vilkår end dem, der er fastsat i dets artikel 3, stk. 1.

48 I denne henseende skal det understreges, at direktiv 96/9 tilsigter, som anført i dettes første til fjerde betragtning, at fjerne forskelle i den retlige beskyttelse, der gælder i henhold til medlemsstaternes love på området for retlig beskyttelse af databaser, herunder vedrørende rækkevidden og vilkårene for den ophavsretlige beskyttelse, og som har indvirket negativt på det indre markeds funktion, på den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser inden for Den Europæiske Union og på udviklingen af et informationsmarked i denne.

49 På denne baggrund tilsigter artikel 3 i direktiv 96/9, således som det fremgår af 60. betragtning til dette direktiv, en »harmonisering af de kriterier, der anvendes for at fastslå, om en database skal være ophavsretligt beskyttet«.

50 Hvad angår databaser, som den 27. marts 1996 var beskyttet af en national ophavsretsordning efter andre kriterier end dem, der er fastsat i direktivets artikel 3, stk. 1, opretholder artikel 14, stk. 2, i direktiv 96/9 varigheden af den ved denne ordning tildelte beskyttelse i den pågældende medlemsstat. Imidlertid er artikel 3, stk. 1, med forbehold for nævnte overgangsbestemmelse til hinder for en national lovgivning, der giver databaser, der er omfattet af definitionen i direktivets artikel 1, stk. 2, en ophavsretlig beskyttelse på grundlag af andre vilkår end originalitet, der er fastsat i nævnte artikel 3, stk. 1.

51 Hvad angår 18., 26. og 27. betragtning til direktiv 96/9, der er blevet fremhævet af Football Dataco m.fl., understreger disse den frihed, som ophavsmænd til værker har til at bestemme, om værkerne skal inkluderes i en database, eller om et beskyttet værk ikke skal indgå i en database, der eventuelt er beskyttet af de rettigheder, som beskytter det således inkorporerede værk. Betragtningerne yder derimod ingen støtte for en fortolkning, som er i modsætning til den, der er anført i denne doms foregående præmis.

52 Under hensyntagen til det ovenfor anførte skal det andet spørgsmål besvares med, at direktiv 96/9 med forbehold for overgangsbestemmelsen i dets artikel 14, stk. 2, skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, der giver databaser, der er omfattet af definitionen i dets artikel 1, stk. 2, en ophavsretlig beskyttelse på andre vilkår end dem, der er fastsat i dets artikel 3, stk. 1.

Sagens omkostninger

53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) **Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser skal fortolkes således, at en »database« i henhold til dette direktivs artikel 1, stk. 2, er beskyttet af en ophavsret som fastsat i dette direktiv på betingelse af, at udvælgelsen eller strukturering af de data, den indeholder, udgør et originalt udtryk for ophavsmandens kreative frihed, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve.**

   Følgelig:

   — **er den intellektuelle bestræbelse og kunnen, der benyttes til at skabe de nævnte data, ikke relevant for afgørelsen af, om databasen er omfattet af den ophavsretlige beskyttelse**

— **er det med hensyn hertil uden betydning, om denne udvælgelse eller strukturering af dataene er af væsentlig betydning eller ej for disse, og**

— **følgelig kan betydeligt arbejde og kunnen, der er nødvendigt for oprettelsen af databasen, ikke som sådan begrunde en sådan beskyttelse, såfremt dette arbejde og denne kunnen ikke udtrykker nogen form for originalitet i udvælgelsen eller struktureringen af de data, som den indeholder.**

2) **Direktiv 96/9 skal med forbehold for overgangsbestemmelsen i dets artikel 14, stk. 2, fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, der giver databaser, der er omfattet af definitionen i dets artikel 1, stk. 2, en ophavsretlig beskyttelse på andre vilkår end dem, der er fastsat i dets artikel 3, stk. 1.**

Underskrifter